

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 329

Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju Gospodarka – etyka – środowisko

Redaktorzy naukowci
Danuta Dziawgo, Grażyna Borys

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec
Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz
Korektor: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-448-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Joanna Antczak: Informacje o środowisku w systemie rachunkowości	11
Anna Balicka: Sprawozdawczość środowiskowa w branży motoryzacyjnej..	19
Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: Koncepcja społecznej odpowiedzialności biznesu w procesie zarządzania wartością firmy	28
Melania Bąk: Odpowiedzialność społeczna jako determinanta tworzenia zasobów niematerialnych przedsiębiorstwa	36
Ewa Chojnacka: Raportowanie danych w obszarach środowiskowym i społecznym w publicznych spółkach sektora energetycznego.....	45
Ewa Chojnacka: Sprawozdanie z działalności jako dokument służący raportowaniu danych ESG	54
Anna Doś, Joanna Błach: Rola przedsiębiorstwa w makrosystemie społeczeństwo – gospodarka – środowisko w świetle analizy raportów rocznych na przykładzie wybranych spółek sektora paliwowego.....	62
Justyna Dyduch: Analiza kosztów transakcyjnych instrumentów ochrony środowiska w wybranym przedsiębiorstwie.....	73
Renata Dyląg, Ewelina Puchalska: Wytyczne GRI w praktyce raportowania społecznego w Polsce	82
Paweł Dziekański: Koncepcja wskaźnika syntetycznego dla oceny sytuacji finansowej powiatów	98
Tomasz Gabrusewicz: Zdolność systemu rachunkowości w zakresie zaspokojenia potrzeb informacyjnych w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju	109
Beata Gostomczyk: Ewidencja kosztów ekologicznych w układzie rodzajowym i funkcjonalnym.....	118
Piotr Gut: Solidarna odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe w podatku VAT w warunkach polskich na tle rozwiązań europejskich.....	127
Ewa Hellich: Etyczny wymiar rachunkowości.....	136
Aldona Kamela-Sowińska: Finansyzacja gospodarki wyzwaniem dla rachunkowości	145
Elżbieta Klamut: Koszty ochrony środowiska a gospodarstwa rolne	152
Joanna Kogut: Etyka w rachunkowości a jakość sprawozdań finansowych ..	161
Tomasz Kondraszuk: Cel i zadania rachunkowości rolniczej w procesie zrównoważonego rozwoju gospodarstw wiejskich	172
Robert Kowalak: Kluczowe mierniki dokonań w zakładach gospodarowania odpadami.....	180

Joanna Krasodomska: Rachunkowość społeczna – perspektywa światowa i krajowa	191
Karolina Kwocińska: Relacje inwestorskie i raportowanie kapitału intelektualnego.....	198
Magdalena Ligus: Zrównoważony rozwój systemu elektroenergetycznego Polski – analiza opłacalności i możliwości rozwoju energetyki odnawialnej	206
Adam Lulek: Znaczenie informacji środowiskowych pochodzących ze sprawozdawczości spółek paliwowych dla inwestorów giełdowych.....	215
Marta Mazurowska: Rachunkowość na rzecz zrównoważonego rozwoju	225
Anna Nowak: Problemy pomiaru społecznej odpowiedzialności biznesu	232
Edward Nowak: Zakres ujawnień informacji w sprawozdaniu z działalności	241
Ewa Spigarska: Różnorodność metod ustalania opłaty za odpady i zasad segregacji odpadów na przykładzie miast wojewódzkich jako jeden z problemów systemu gospodarowania odpadami	250
Arleta Szadziewska: Prezentowanie informacji na temat społecznej odpowiedzialności w sprawozdawczości zewnętrznej przedsiębiorstw.....	261
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Zintegrowane sprawozdanie przedsiębiorstwa jako narzędzie komunikacji z interesariuszami	271
Piotr Szczypa: Współczesne wyzwania rachunkowości przedsiębiorstw w gospodarce zrównoważonego rozwoju.....	282
Aldona Uziębło: Stosunek do standardów etycznych w biznesie w opiniach pracowników księgowości trójmiejskich przedsiębiorstw	291
Anna Wildowicz-Giegiel: Wyzwania przed sprawozdawczością finansową związane z raportowaniem o kapitale intelektualnym i społecznej odpowiedzialności	300
Jolanta Wiśniewska: Etyka w rachunkowości jako niezbędny element zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa i bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.....	308
Aleksander Zawadzki: Standardy sprawozdawczości w zakresie środków unijnych w polskich spółkach notowanych na NewConnect	317
Joanna Zuchewicz: Sprawozdawczość jednostki społecznie odpowiedzialnej za swoje dokonania.....	326
Beata Zyznarska-Dworczak: Znaczenie zarządczej rachunkowości odpowiedzialności społecznej w przedsiębiorstwie	334

Summaries

Joanna Antczak: Information on environment in the accounting system.....	18
Anna Balicka: Environmental reporting in the automotive industry	27
Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: Concept of corporate social responsibility in the process of value based management	35

Melania Bąk: CSR as the determinant for creating non-material resources of an enterprise.....	44
Ewa Chojnacka: Reporting environment and social data in public companies in energy sector	53
Ewa Chojnacka: Report of the management board on operations as a document used to report ESG data	61
Anna Doś, Joanna Błach: The role of enterprise in macrosystem society – economy – environment in the light of the annual reports content analysis case study of selected Polish companies	72
Justyna Dyduch: Analysis of transaction costs of environmental protection instruments in a selected firm	81
Renata Dylağ, Ewelina Puchalska: GRI guidelines in the practice of social reporting in Poland	97
Paweł Dziekański: Concept of synthetic indicator for the assessment of financial situation of poviats	108
Tomasz Gabrusewicz: The ability of the accounting system to satisfy information needs in the concept of sustainable development.....	117
Beata Gostomczyk: Environmental costs register by their type and functionality	126
Piotr Gut: Joint and several responsibility for VAT liabilities in Poland in comparison with European solutions to that extent.....	135
Ewa Hellich: Ethical dimension of accounting.....	144
Aldona Kamela-Sowińska: Financilisation of economy as challenge for accounting	151
Elżbieta Klamut: Costs of environment protection vs. farms.....	160
Joanna Kogut: Accounting ethics vs. financial reporting quality	171
Tomasz Kondraszuk: Tasks and objectives of accounting in the process of agricultural sustainable development of rural households	179
Robert Kowalak: Key performance indicators for the waste disposal plants.	190
Joanna Krasodomska: Social accounting – the international and national perspective	197
Karolina Kwiecińska: Investor relations and intellectual capital reporting ...	205
Magdalena Ligus: Sustainable development of Polish power system – the analysis of effectiveness and the possibility of development of renewable energy sector.....	214
Adam Lulek: Significance of environmental information coming from reporting of fuel corporations for stock exchange investors.....	224
Marta Mazurowska: Accounting for sustainable development	231
Anna Nowak: Issues of measurement of corporate social responsibility	240
Edward Nowak: Scope of disclosing information in annual activity reports..	249
Ewa Spigarska: The diversity of methods for establishing fees for wastes and waste segregation rules on the example of voivodeship cities as one of the waste management problems.....	260

Arleta Szadziewska: Presenting social responsibility information in corporate external reports	270
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Integrated report on socially responsible companies as a tool of communication with users.....	281
Piotr Szczypa: Modern challenges in the accounting of companies in sustainable development economy	290
Aldona Uziębło: An attitude to ethical standards in business in the opinions of employees of accounting department of tricity enterprises.....	299
Anna Wildowicz-Giegiel: Challenges of financial reporting associated with reporting the intellectual capital and the social responsibility of enterprise.....	307
Jolanta Wiśniewska: Ethics in accounting as an essential element of sustainable development of the enterprise and security of business transactions .	316
Aleksander Zawadzki: Standards of EU funds reporting in Polish companies listed on the NewConnect market.....	325
Joanna Zuchewicz: CSR in reporting entity's performance	333
Beata Zyznarska-Dworczak: The essence of managerial social responsibility accounting.....	341

Edward Nowak

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

ZAKRES UJAWNIEŃ INFORMACJI W SPRAWOZDANIU Z DZIAŁALNOŚCI

Streszczenie: Informacjami dotyczącymi działalności jednostki gospodarczej wykazują zainteresowanie różni jej interesariusze. Oczekują oni informacji, które będą im przydatne przy ocenie rozwoju przedsiębiorstwa w różnych obszarach jego funkcjonowania. Ważnym nośnikiem takich informacji jest sprawozdanie z działalności jednostki, które jest istotnym uzupełnieniem rocznego sprawozdania finansowego. Raport ten zawiera w szczególności informacje dotyczące rozwoju przedsiębiorstwa, kwestii środowiskowych i spraw pracowniczych. W artykule dokonano oceny pojemności informacyjnej sprawozdania z działalności z punktu widzenia interesariuszy jednostki gospodarczej. Szczególną uwagę zwrócono w nim na informacje ekonomiczne dotyczące rozwoju przedsiębiorstwa w różnych obszarach jego aktywności.

Słowa kluczowe: sprawozdanie z działalności, ujawnianie informacji, rozwój przedsiębiorstwa.

DOI: 10.15611/pn.2014.329.26

1. Wstęp

Zainteresowanie działalnością jednostek gospodarczych wykazują różni ich interesariusze, zarówno zewnątrzni, jak i wewnątrzni. Oczekują oni informacji ekonomicznych, które są im przydatne przy podejmowaniu decyzji co do określonych jednostek. Najważniejszym źródłem informacji dla interesariuszy przedsiębiorstwa są niewątpliwie sporządzane obligatoryjnie sprawozdania składające się na roczny raport.

Głównym elementem rocznego raportu jest sprawozdanie finansowe sporządzone zgodnie z regulacjami prawnymi i standardami. W obecnych czasach sprawozdanie to nie może już sprostać rosnącym potrzebom informacyjnym interesariuszy jednostki. Oczekują oni bowiem bardziej zróżnicowanych informacji niż te o charakterze finansowym prezentowane w standardowych raportach. Ważnym źródłem takich informacji, które są istotne dla interesariuszy przedsiębiorstwa, jest sprawozdanie z działalności. Raport ten znacznie poszerza i zwiększa użyteczność informacji prezentowanych w sprawozdaniach finansowych. Istotnym segmentem informacji ujawnianych w tym sprawozdaniu są te dotyczące rozwoju przedsiębiorstwa.

Problematyce sprawozdania z działalności jako ważnego elementu rocznego raportu jednostki gospodarczej jest poświęcony niniejszy artykuł. Głównym celem artykułu jest ukazanie roli tego sprawozdania jako źródła informacji ekonomicznych dotyczących działalności i rozwoju jednostki gospodarczej.

2. Metodyka badań i przebieg procesu badawczego

Do osiągnięcia celu artykułu została zastosowana metoda analizy regulacji z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości finansowej o zasięgu międzynarodowym i krajowym. Teza poddana weryfikacji zawiera się w stwierdzeniu, że informacje prezentowane w sprawozdaniu z działalności umożliwiają interesariuszom ocenę rozwoju przedsiębiorstwa w różnych obszarach jego aktywności, co zwiększa użyteczność informacji prezentowanych w rocznym raporcie. W postępowaniu badawczym zostało wykorzystane wnioskowanie dedukcyjne, które prowadzi do uporządkowania analizowanego problemu oraz określenia zawartości sprawozdania z działalności.

3. Znaczenie informacji o rozwoju jednostki gospodarczej dla jej interesariuszy

Informacje dotyczące rozwoju jednostki gospodarczej są przydatne różnym jej interesariuszom, czyli podmiotom oraz osobom zainteresowanym działalnością oraz wynikami jednostki, z którymi dana jednostka pozostaje w pewnych relacjach. Relacje te wyrażają się wywieraniem wpływu jednostki na interesariuszy poprzez jej działalność oraz wywieraniem wpływu przez interesariuszy na daną jednostkę. Do podstawowych interesariuszy jednostki gospodarczej należy zaliczyć; właścicieli, inwestorów, kredytodawców i innych wierzycieli, klientów, kontrahentów, kooperantów, pracowników [*Sprawozdanie z działalności...* 2013].

Informacje na temat rozwoju jednostki gospodarczej są wykorzystywane przez jej interesariuszy w dwóch ważnych działaniach:

1) w ocenie perspektyw działalności jednostki w przyszłości, w tym zwłaszcza w ocenie:

- zdolności jednostki do kontynuowania działalności,
- zabezpieczenia kredytów i pożyczek udzielanych jednostce,
- zdolności jednostki do wypłaty wynagrodzeń oraz realizacji innych świadczeń na rzecz pracowników,
- przyjętej strategii działania,
- sposobu zarządzania przez kierownictwo jednostki,

2) w podejmowaniu decyzji ekonomicznych co do jednostki, w tym zwłaszcza dotyczących:

- kupna, utrzymania czy też zbycia inwestycji,
- udzielania kredytów i pożyczek,

- sposobu podziału zysku,
- wypłaty dywidend dla inwestorów,
- współpracy z daną jednostką.

Informacje dotyczące rozwoju jednostki w przyszłości nie są prezentowane w sprawozdaniu finansowym, które ma wymiar historyczny. Ponadto informacje finansowe są niewystarczające dla przewidywania rozwoju jednostki gospodarczej. Niedostatki te eliminuje w pewnym stopniu sprawozdanie z działalności jednostki, nazywane także komentarzem zarządu lub raportem zarządu. Sprawozdanie z działalności realizuje postulat dodatkowych ujawnień, które nie są prezentowane w sprawozdaniu finansowym, w tym szczególnie tych ukazujących rozwój jednostki gospodarczej.

W następnych punktach artykułu zostanie dokonany przegląd zakresu ujawnień informacji w sprawozdaniu z działalności zgodnie z regulacjami rachunkowości i sprawozdawczości.

4. Praktyczne stanowisko Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w sprawie komentarza zarządu

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) wydała w 2010 r. dokument zawierający tzw. praktyczne stanowisko w sprawie komentarza zarządu [*IFRS Practice...* 2010]. Stanowisko RMSR nie ma charakteru Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej. Ma ono raczej charakter założeń i wytycznych, których uwzględnienie przy sporządzaniu komentarza zarządu powinno się przyczynić do zwiększenia przydatności informacji ujawnianych w tym sprawozdaniu dla ich użytkowników. Praktyczne stanowisko RMSR przedstawia bowiem zasady, cechy jakościowe i elementy komentarza zarządu, które są niezbędne do dostarczania interesariuszom jednostki użytecznych informacji [Nowak 2012].

Głównym celem praktycznego stanowiska jest określenie niewiążących wytycznych dotyczących prezentacji informacji w komentarzu zarządu. Chodzi przede wszystkim o to, aby był on odpowiednim uzupełnieniem sprawozdania finansowego sporządzanego według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Zgodnie z tym stanowiskiem komentarz zarządu ma charakter opisowego raportu, który dostarcza szerszego kontekstu do interpretacji informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym. Ważne jest, aby na podstawie informacji prezentowanych w komentarzu zarządu interesariusze jednostki gospodarczej mogli dokonać oceny perspektywy jej działalności, skuteczności realizacji przyjętej strategii i ryzyka z tym związanego [Kabalski 2011].

Praktyczne stanowisko RMSR dotyczące komentarza zarządu wskazuje na następujące grupy zagadnień, z których informacje powinny być prezentowane w tym komentarzu:

1) charakter działalności jednostki gospodarczej (branża, rynki zbytu, pozycja konkurencyjna, otoczenie prawne i ekonomiczne, produkty, procesy, metody dystrybucji, struktura organizacyjna),

- 2) cele zarządu oraz jego strategię przyjęte do ich realizacji,
- 3) najważniejsze zasoby (finansowe i niefinansowe), ryzyko oraz powiązania jednostki,
- 4) wyniki działań (w porównaniu z poprzednimi okresami) oraz perspektywy jednostki na przyszłość, obejmujące cele finansowe i niefinansowe,
- 5) najważniejsze metody wyceny i wskaźniki stosowane przez zarząd do oceny wyników działalności jednostki na tle założonych celów.

Informacje dotyczące tych zagadnień stwarzają odpowiednie tło dla lepszej interpretacji sytuacji finansowej, wyników finansowych i przepływów pieniężnych w stosunku do tej dokonywanej na podstawie sprawozdań finansowych.

5. Sprawozdanie z działalności w świetle Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady

Zawartość sprawozdania z działalności jest określona w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2013/34/UE w sprawie sprawozdań finansowych. Zgodnie z art. 19 tej dyrektywy sprawozdanie z działalności zawiera rzetelny przegląd rozwoju i wyników działalności jednostki oraz jej sytuacji, wraz z opisem najważniejszych zagrożeń, które jej dotyczą. Przegląd ten powinien mieć formę wyważonej i kompleksowej analizy tych zagadnień, stosownie do rozmiarów i stopnia złożoności prowadzonej działalności. Analiza może być poszerzona o finansowe i niefinansowe kluczowe wskaźniki wyników dotyczące określonych obszarów działalności. Mogą to być informacje odnoszące się szczególnie do kwestii środowiskowych i spraw pracowniczych.

W sprawozdaniu z działalności jednostki w roku obrotowym, według omawianej dyrektywy, należy ponadto przedstawiać informacje dotyczące:

- przewidywanego rozwoju jednostki w przyszłości,
- działań w zakresie badań i rozwoju,
- istnienia oddziałów jednostki,
- wykorzystania przez jednostkę instrumentów finansowych,
- celów i strategii jednostki w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym,
- ekspozycji jednostki na ryzyko cenowe, ryzyko kredytowe, ryzyko utraty płynności i ryzyko przepływów pieniężnych.

Przy spełnianiu pewnych warunków z obowiązku sporządzania sprawozdania z działalności mogą być zwolnione małe jednostki. Są to takie jednostki, które na dzień bilansowy nie przekraczają limitów co najmniej dwóch z następujących kryteriów:

- a) suma bilansowa: 4 000 000 euro,
- b) przychody netto ze sprzedaży: 8 000 000 euro,
- c) średnia liczba zatrudnionych w roku obrotowym: 50 osób.

Zwolnienie z obowiązku sporządzania sprawozdania z działalności nie dotyczy jednakże tzw. jednostek interesu publicznego. Są to takie jednostki, które są:

- regulowane prawem państwa członkowskiego i których zbywalne papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym któregośkolwiek państwa członkowskiego,
- instytucjami kredytowymi,
- zakładami ubezpieczeń,
- wyznaczone przez państwa członkowskie jako jednostki interesu publicznego ze względu na istotne znaczenie publiczne.

Jednostki interesu publicznego mają ponadto dodatkowe obowiązki sprawozdawcze. Zgodnie z art. 20 dyrektywy jednostki te powinny włączyć do swojego sprawozdania z działalności oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego. Oświadczenie to zostaje włączone jako odrębna część sprawozdania z działalności.

6. Sprawozdanie z działalności w świetle ustawy o rachunkowości

W Polsce zawartość informacyjna sprawozdania z działalności jest określona w art. 49 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Zgodnie z tymi regulacjami sprawozdanie z działalności powinno obejmować istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej, w tym ocenę uzyskiwanych efektów oraz wskazanie czynników ryzyka i opis zagrożeń. Jest to bardzo ogólnie określony zakres informacji, jakie powinny być ujawniane w sprawozdaniu z działalności.

Ustawa o rachunkowości określa, jakie informacje powinny być prezentowane w sprawozdaniu z działalności. Są to informacje dotyczące:

1) zdarzeń istotnie wpływających na działalność jednostki, jakie nastąpiły w roku obrotowym, także po jego zakończeniu, do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego,

2) przewidywanego rozwoju jednostki,

3) ważniejszych osiągnięć w dziedzinie badań i rozwoju,

4) bieżącej i przewidywanej sytuacji finansowej jednostki,

5) posiadanych przez jednostkę oddziałów (zakładów),

6) nabycia udziałów (akcji) własnych,

7) ryzyka, na jakie narażona jest jednostka w związku z posiadanymi instrumentami finansowymi oraz przyjętych celów i metod zarządzania ryzykiem finansowym,

8) stosowania zasad ładu korporacyjnego w odniesieniu do określonych jednostek.

Przytoczona lista zagadnień nie jest wyczerpująca. Obejmuje ona jedynie te zagadnienia, o których informacje, zgodnie z ustawą, powinny być ujawniane. Ustawa o rachunkowości wskazuje ponadto jednostki, które mają obowiązek sporządzania sprawozdania z działalności. Są to: spółki kapitałowe, spółki komandytowo-akcyjne, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, towarzystwa reasekuracji wzajemnej, spółdzielnie i przedsiębiorstwa państwowe.

7. Projekt Krajowego Standardu Rachunkowości dotyczącego sprawozdania z działalności

Komitet Standardów Rachunkowości opracował projekt Krajowego Standardu Rachunkowości „Sprawozdanie z działalności” [*Sprawozdanie z działalności...* 2013]. W ten sposób projekt KSR „Sprawozdanie z działalności” został poddany pod publiczną dyskusję.

Celem projektowanego KSR jest pomoc w sporządzaniu sprawozdania z działalności odpowiadającego oczekiwaniom jego użytkowników. Zadaniem tego standardu jest sformułowanie i propagowanie dobrych praktyk w zakresie sporządzania sprawozdania z działalności. Projektowany standard nie stanowi zatem jednolitego wzorca tego sprawozdania. Zawiera on natomiast wskazówki odnoszące się do cech, zawartości, struktury oraz zasad sporządzania i prezentacji sprawozdania z działalności.

Według projektu KSR celem sprawozdania z działalności jest dostarczenie interesariuszom jednostki informacji będących uzupełnieniem rocznego sprawozdania finansowego oraz dodatkowych informacji ułatwiających zrozumienie danych w nim zawartych. To powinno umożliwić bardziej wszechstronną ocenę jednostki oraz jej dokonań. Sprawozdanie z działalności, zgodnie z projektem KSR, przedstawia co najmniej jasną ocenę rozwoju i wyników działalności jednostki oraz jej sytuacji wraz z opisem najważniejszych zagrożeń i niepewności, w obliczu których jednostka się znajduje. Prezentacja i analiza informacji zawartych w sprawozdaniu z działalności zmniejsza niepewność i ryzyko, przez co przyczynia się do podejmowania przez jego użytkowników bardziej trafnych decyzji.

Zawartość sprawozdania z działalności, określona w projekcie KSR, jest następująca:

- 1) charakterystyka działalności,
- 2) cele i strategia jednostki,
- 3) zasoby, relacje z interesariuszami i ryzyko,
- 4) wyniki działalności, sytuacja finansowa i perspektywy rozwojowe,
- 5) informacje na temat ładu korporacyjnego.

Według projektu KSR sprawozdanie z działalności przedstawia interesariuszom informacje z punktu widzenia kierownictwa jednostki. Informacje te dotyczą nie tylko sytuacji i wydarzeń roku obrotowego, ale także ich skutków dla przyszłości jednostki. Ważne jest, że sprawozdanie z działalności jest zorientowane na przyszłość. Przedstawia ono bowiem postrzeganie przyszłości jednostki na podstawie przeszłych dokonań oraz analizy perspektyw rozwoju i zamierzonych działań. Jest to możliwe dzięki ujawnianiu celów jednostki i strategii ich osiągnięcia oraz warunków jej realizacji, ryzyka i zagrożeń.

8. Wpływ regulacji rachunkowości i sprawozdawczości na ujawnianie informacji o rozwoju jednostki

W poprzednich punktach została ukazana zawartość sprawozdania z działalności w świetle najważniejszych regulacji rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. Analiza porównawcza tych regulacji wskazuje, że najważniejszą grupą informacji prezentowanych w tym sprawozdaniu są te, które dotyczą rozwoju jednostki gospodarczej. Taki akcent na ujawnianie tych informacji w sprawozdaniu z działalności znajduje się zarówno w regulacjach międzynarodowych, jak i krajowych.

Zgodnie z wymogami analizowanych regulacji sprawozdanie z działalności powinno przedstawiać interesariuszom przede wszystkim informacje umożliwiające ocenę rozwoju jednostki gospodarczej. Zarząd ujawnia w tym sprawozdaniu nie tylko swoje przewidywania co do rozwoju jednostki, ale także informacje o założeniach przyjętych przy dokonywaniu szacunków dotyczących przyszłości. Są to bardzo ważne informacje dla interesariuszy jednostki gospodarczej, którzy wykorzystują je przy podejmowaniu decyzji co do danej jednostki.

Ujawnianie informacji o rozwoju jednostki gospodarczej jest mocno związane z jedną z podstawowych zasad rachunkowości, jaką jest założenie o kontynuowaniu działalności. Istotą tej zasady jest przyjęcie domniemania, że jednostka będzie kontynuować swoją działalność w dającej się przewidzieć przyszłości. Jeśli istnieją zagrożenia dla tego kontynuowania, to kierownik jest zobowiązany ujawnić je w raporcie rocznym, a przede wszystkim w sprawozdaniu z działalności, jeśli jednostka je sporządza. Są to bowiem informacje bardzo ważne przy ocenie ryzyka działalności jednostki gospodarczej.

Informacje prezentowane w sprawozdaniu z działalności powinny umożliwić interesariuszom jednostki określenie perspektyw jej rozwoju w przyszłości. Może to być osiągnięte na dwa sposoby [Nowak 2013]:

1) wykorzystanie informacji o charakterze historycznym zawartych w sprawozdaniu finansowym oraz w sprawozdaniu z działalności do sporządzania prognoz przez interesariuszy dotyczących przyszłości jednostki,

2) prezentowanie w sprawozdaniu z działalności informacji prospektywnych, przygotowanych przez kierownictwo jednostki, które będą wykorzystywane przez interesariuszy w dokonywaniu szacunków i podejmowaniu decyzji.

Między tymi dwoma rodzajami informacji dotyczącymi rozwoju jednostki występują wzajemne powiązania. Informacje o charakterze prospektywnym są opracowane przez zarząd przy uwzględnianiu danych historycznych i prognostycznych. Ważne jest, aby były to informacje przydatne przy podejmowaniu decyzji.

9. Zakończenie

Sprawozdanie z działalności zawiera ważne informacje dotyczące przyszłości jednostki gospodarczej, jej przewidywanych wyników i sytuacji finansowej oraz stra-

tegi działania. Są to w dużym stopniu informacje o charakterze prospektywnym, tworzone na podstawie szacunków i prognoz. To rodzi określone problemy związane z wiarygodnością takich informacji, które zawsze są obarczone błędem szacunku. Z tym problemem wiąże się także niebezpieczeństwo nadinterpretacji informacji prospektywnych przez interesariuszy jednostki [Cebrowska 2001]. Inny problem jest związany z tym, że rozwój jednostki jest przedstawiony w sprawozdaniu z działalności z punktu widzenia zarządu. To powoduje, że przy ujawnianiu informacji w tym sprawozdaniu kierownictwo jednostki stosuje politykę informacyjną [Kwiecień 2007]. Może ujawniać przede wszystkim takie informacje, które uzna za korzystne ze swojego punktu widzenia, a inne prezentować w bardzo ogólnym ujęciu. Zakres informacji ujawnianych w sprawozdaniu z działalności powinien być jednakże dostosowany do oczekiwań interesariuszy jednostki gospodarczej. Zarząd powinien zatem kierować się w tym względzie kryterium użyteczności prezentowanych informacji. Przy spełnieniu tego postulatu sprawozdanie z działalności może być dla jego użytkowników źródłem ważnych informacji dotyczących rozwoju jednostki gospodarczej.

Literatura

- Cebrowska T., *Nowe podejście do sprawozdawczości finansowej*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2001, t. 4 (60).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r., Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 182/19 z 2013 r.
- IFRS Practice Statement Management Commentary. A framework for presentation*, IFRS, London 2010.
- Kabalski P., *Komentarz Zarządu IASB a współczesne paradygmaty zarządzania przedsiębiorstwem*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2011, nr 61 (117).
- Kwiecień M., *Czym jest sprawozdanie z działalności w roku obrotowym*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 1199, Wydawnictwo AE, Wrocław 2007.
- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)*, SKwP, Warszawa 2011.
- Nowak E., *Sprawozdanie z działalności jako źródło informacji o dokonaniach przedsiębiorstw*, [w:] *Pomiar i raportowanie dokonań przedsiębiorstwa*, red. E. Nowak, CeDeWu, Warszawa 2013.
- Sprawozdanie z działalności. Projekt krajowego Standardu Rachunkowości*, [w:] *Zamknięcie roku 2013*, „Rachunkowość”, Wydanie specjalne, Warszawa 2013.
- Ustawa z dnia 29 września o rachunkowości, DzU 2009, nr 152, poz. 1223, t. jedn.; DzU 2013, poz. 330.

SCOPE OF DISCLOSING INFORMATION IN ANNUAL ACTIVITY REPORTS

Summary: Information on economic activities of enterprises is of great interest for various company stakeholders. They expect information which may be of practical use for the purpose of evaluating company development in various areas of economic operation. The annual activity report, a supplement to the annual financial report, is an important source of this type of information. It provides, in particular, detailed account of information on company development, its environmental strategy and its employment strategy. This paper presents an evaluation of informative capacity of annual activity report documents, from the viewpoint of company stakeholders. The main focus is put on economic information on company development in various areas of company activities.

Keywords: annual activity report, disclosing of information, company development.